

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

פ.

עין משפט
נר מצוה

נח א מיי פ"א מהל'
מגינה הלכה ד'
נב ב מיי פ"ב מהל'
מגינה הלכה ט'
ג א מיי פ"ג מהל' ק"פ
הלכה ד'
כ ד טס הלכה ט':

(א) [מנחות טו, ט.] (ב) [לקמן
ט: 5] א [לעיל ע"ט.].
(ד) [מגינה ט, ט.] (ה) [ע"י
פ"ט"ט ב"ב טמ. ט.] ד"ה
א"ל.]. (ו) [לעיל ע"ט.]. יומא
ו: ז: מו: זכתי ג"ל.
(ז) [בבבא ז' ט.] (ח) [לקמן
ט: 5].

תורה אור השלם

1. לא תוכל לזבח את
הפסח באחד שעריך.
אשר ה' אלהיך נתן לך.
דברים טו ה'
2. ויעשו בני ישראל את
הפסח במוצאי.
במדבר טו ט

הגרות הב"ח

(א) וביאור אפסר דעבד
בשני י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז
במקום יש משלומין לפסח
הוא הלא בשני יום א"כ
למנו צ"ח מ"י שהיה ז'
בפסח ראשון למנו מ"י שהיה
בדני רחוקה בפסח ראשון
וק"ל: (ב) תוס' ד"ה
משלומין וכו' על ידי שליח
אכל הכא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה משלומין וקשה
לרבי"א ק"ל ה"א הכל לפי
הנל דמשלומין אין עושין
במקום אלא בשני יום א"כ
שנל הפסח הוא בפסח
שני שיעטרו העממא יחד
א"כ ופ"ה העממא יחד
נצור דל"ן עושין פסח
שני וכו':

מוסף תוספות

א. למה משלחין אחד מן
הטהורין ועבדי כוליהו
בטומאה. תוס' שא"ן.
ב. הילכך אין מביטל לו
דרך רחוקה שאז מנו כן
ישלח פסחו. שם.
ג. וכשהוא בדרך רחוקה
אינו יכול לעשותו הוא
לעצמו והו"ו טמא כ"י טהור
ומביטל לו דרך רחוקה.
ד. לפסח שני. שם.
ה. [נה"ק] דרש"ן גבי
חגיגה. שם.
ו. והוא פליגי מ"י סבר
טומאה דחוייה ולא פקרי
טהורין. שם. ו. והילכך
יש ולו משלומין. שם.

רבינו חננאל

איתמר הו"ו ישראל מצה
טהורין ומחצה טמאין
אמר רב מטמאין אחד
מהן בשרין. ואיתא איתמר
רב הללו עושין לעצמן.
הללו עושין לעצמן. אמר
הכא במאי עסקינן כגון
טומאה דחוייה ועודפי
הטהורין אחד, ואם תאמר
א"כ הנה הירוב טמאין
יעשו בטומאה. סבר רב
אין היחיד מכריע את
הציבור לטומאה, כלומר
אחד כמי שאינו הוא. אי

לא תוכל לזבח את הפסח באחד
שעריך יחיד לא תזמנו שהיא
אחת היחיד גורם ומועיל בשמיטתו שום
ולמלתא מפ' בהוריות (ה): דקאמר ליה
רמנא ליעקב"ז גוי וקהל
גוים יהיה ממך וכבר נולדו לו כל
השננים חוץ מצנימין הילכך שצט

לא תוכל לזבח את הפסח באחד שעריך
רבי שמעון אומר אפילו שבט אחד
ושאר כל השבטים מהורים הללו עושין
לעצמן והללו עושין לעצמן מאי טעמא
דרבי שמעון קסבר שבט אחד איקרי
קהל רבי יהודה אומר (ב) אפילו שבט
אחד טמא ושאר כל השבטים מהורין
יעשו בטומאה שאין קרבן ציבור
חלוק רבי יהודה סבר שבט אחד איקרי
קהל והו"ו פלגא ופלגא ואין קרבן ציבור
חלוק כוליהו בטומאה איתמר הו"ו
ישראל מחצה מהורין ומחצה טמאין
אמר רב (ג) מטמאין אחד מהן בשרין
ואמאי ניעבדו הני לחודיהו והני
לחודיהו דהא אמר רב (ד) הללו עושין
לעצמן והללו עושין לעצמן במאי עסקינן
כגון שהיו טמאין עורפיין על
הטהורין אחד אי הכי הו"ו לזו רובא
טמאים ניעבדו כוליהו בטומאה סבר
לה כר"א בן מתאי דאמר אין היחיד
מכריע את הציבור לטומאה אי הכי
הדר קשיין לדוכתיה ניעבדו הני לחודיהו
והני לחודיהו אלא ה"ק אי איכא דסבר
לה כתנא קמא דאמר פלגא ופלגא לא
עבדי כוליהו בטומאה וסבר לה כרבי
יהודה דאמר אין קרבן ציבור חלוק
טמאין אחד מהן בשרין לעצמן והללו
עושין לעצמן ויטמאנו בשרין קסבר
שוחטין וזורקין על טמא שרין ויטמאנו
במת מדרחהו אתה מחגיגתו השתא
נמי מדרחהו אתה מפסחו אפסר (ה)
דעבדי בשני במת נמי אפסר דעבדי
בשביעי דהוה ליה שמיני שלו קסבר
עולא אכולהו (ו) תשלומין דראשון
נינהו דחזי בראשון חזי בכוליהו
וכל היכא דלא חזי בראשון לא חזי
בכוליהו אמר להו רב נחמן זילו
ואמרו ליה לעולא מאן ציית דעקר
סיביה ומשכניה ורהיט איתמר (ז)
הו"ו רובן זבין ומיעומן טמאי מתים
אמר רב אותן בשני ראשון לא עבדי
דהו"ו מיעומא ומיעומא לא עבדי ראשון
נמי לא עבדי כל היכא דעבדי ציבור
בראשון עבדי יחיד בשני איתמר רב
אמר רב הונא אמר ר' אין תשלומין
לפסח הבא בטומאה ורב אדא בר
אהבה אין תשלומין לפסח הבא בטומאה
קסבר (ח) טומאה דחוייה היא בציבור
ומ"ד יש תשלומין לפסח הבא בטומאה
קסבר טומאה הותרה בציבור אמרי
לא דכולי עלמא טומאה דחוייה בציבור
ובהא פליגי מר סבר דפרישית ומר
סבר טומאה נמי מידחיא וקרא משמע
הכי איש נדחה ואין יציור נדחים

משלחין אחד מהן בשרין וקשה לרבי"א
אדרבה ישלחו אחד מן הטמאים לדרך
רחוקה להשתא הו"ו טהורין רובא ועבדי
צטורה דכולה שמעתי אמרין למהדרי'
אטהרה ותיכף דעולא גופיה אמר לקמן
צמי שהיה טמא (דף טז): דרך רחוקה לטהור
ואין דרך רחוקה לטמא ולא היה מועיל
שילוח טמא לטמא היה מנעקף לאותם
צטורשלים ואין נראה לר"י לטעמא
דל"ן דרך רחוקה לטמא לפי ששהיה צטורשלים
נמי אינו יכול לעשות פסחו אלא ע"י שילוח
(ט) אכל הכא יש דרך רחוקה לטמא כיון
דמתנה טמאין ואם היה צטורשלים היה
יכול צעמנו לעשותו אלא נראה לר"י
דמהדרינן שיעשו כולם בראשון ולא ידחו
הטמאין (י):

אתה מדרחהו מחגיגתו. ואם תאמר והא
קיימא לן בתמיד נשחט (לעיל טז): ערל וטמא
משלחם קרבנותיהו ותיכף רבי"א הואיל
והיה חובה לצא צרגל יש לן עולת ראייה
דדרשינן בפרק קמא דחגיגה (דף טז):
דמתנה טמאין ומה שפטר מן הראייה
שנאמרו וצ"ל שמה והאכפת שמה כו'
(י) איתא צטורשלים דאיתא לעולת ראייה
ואם תאמר השתא כשמשלחהו דרך
רחוקה נמי מדרחהו מחגיגתו יכול לצא
ציוס טוב ממון לתמוס' וכיון דלא חזי
בבראשון לא חזי בשני ויש לומר דיכול לצא
לעשות ציוס ראשון מה"ט לתחומין דרצון
ועוד נהי דכששילחהו דרך רחוקה עד
שעמ שמיטתו שלא יכול לחזור לירושלים
מצעוד יום מכל מקום יכול לצא מן התמוס
ויכנס למחר ועוד טמא ותיגר דלא חזי בגופו
בבראשון לא חזי בשני אכל הכא מיחזא חזי
אלא שאינו יכול לצא וכו' הו"ו יוס ראשון
בצבת דכר על גבי דלא חזי אמרין צאלו
דברים (לעיל דף טז): דעבדי צאלו יומי:
עקב משכניה וסיביה ורהיט. הך פירכא
ליתא למאן (ט) דחשיב דרך רחוקה מאיסקופת
עזרה ולחון ואם תאמר ומה תקנה רוצה
רב נחמן גופיה קסבר צפרק מ"י שהיה טמא
אין עושין את השלוחין והחובות והגדרות
היולדות האנוסין והשוגגין ומצורעין
והמזדעקים ובעולי נדות ומי שהיה טמא
או בדרך רחוקה, א"כ למה נאמר טמא דאי
בעי למיעבד לא שבקין ליה, א"כ למה נאמר ומי שהיה בדרך רחוקה
מירבינן לובין ולבנות מאיש איש, דתניא יכול
לא יהו נדחין את הרשעין ועושין את השני אלא טמא
ומי שהיה בדרך רחוקה, ובין ומצורעין מניין, תיל איש איש, הלכך כל היכי
דעבדי הטהורין בראשון עבדי טמאין בשני,
אבל אי לא עבדי ראשון אלא בטומאה, לא עבדי השני

א"כ למה נאמר טמא דאי בעי למיעבד לא שבקין ליה, א"כ למה נאמר ומי שהיה בדרך רחוקה מירבינן לובין ולבנות מאיש איש, דתניא יכול לא יהו נדחין את הרשעין ועושין את השני אלא טמא ומי שהיה בדרך רחוקה, ובין ומצורעין מניין, תיל איש איש, הלכך כל היכי דעבדי הטהורין בראשון עבדי טמאין בשני, אבל אי לא עבדי ראשון אלא בטומאה, לא עבדי השני שאר טמאין כגון זבין חבות וכיוצא בהן כלל, דטרהה מדרחיא אפילו שאר טמאין לשני, אבל טומאה לא מדרחיא שאר טמאין מן הראשון לשני, הלכך לא עבדו בשני כלל. ורב אדא בר אבהה אמר יש תשלומין לפסח הבא בטומאה. ומי שלא עשה הראשון יעשה השני, דטומאה נמי דחיא, מאי טעמא טמאי מתים למנו עושין השני לפי שלא יכלו לעשות הראשון, זבין ומצורעין נמי כיצא בהן לא יכלו לעשות הראשון ויעשו שני. וביולי עלמא טומאה דחוייה היא בציבור (ד"א) אפילו טומאה מדרחיא דכיון דטמאי מתים עבדו הראשון כטהורין חשיבי דטומאת מת הנה היא בציבור הלכך שאר הטמאין עושין השני. איתמר רבין זבין ומיעומן טמאי מתים. אמר רב טמאי מתים אין עושין הראשון דהא מיעוטא ניהו ומיעוטא נדחין לפסח שני, בשני נמי לא עבדו דקיימא לן כל היכא דלא עבדו צבור בראשון לא עבדו מיעוט בשני וכו' כתיב ויעשו בני ישראל היכא דאפסר, היכא דלא איפסר חשבין להו כאלו כולן זבין.

מוסף רש"י

אפילו שבט אחד טמא, צ"ד ניכסן וס"ל לר' יהודה הלך דומה טומאה ועשו כולן בטומאה עמו, לפי שאין קרבן ציבור חלוק, ולדברי תנאים שטורים עושין הראשון והשני עושין פסח שני (מנחות טו). מטמאין אחד מהן בשרין. להכריע רוב ציבור לטומאה (לקמן טז). הללו עושין לעצמן. טהורה, והללו עושין לעצמן. בטומאה. טהורים לא עבדי בטומאה דהוי כבוד, וזבין טהורין לא עבדי בטומאה, וטמאין עבדי טמאין ששם דהו"ו נמי רובא ורובא לשני לא ידחו טמאין (ע"ל טז). כוליהו תשלומין דראשון ניהו. שהי יוס אחד עשה הכתוב עקר כולן, דכתיב אטמו, ושלחתי עשה תשלומין לו (מגינה ט). טומאה דחוייה היא בציבור. כלומר נקושי נדחית אלא דחוייה ענלל על ידי שאלות עון, שהלך צורה ולא בטיהר גמור (תבתי טז). על פי שקרבן ציבור דומה ארבה נקושי הוהיה ולא הוהיה גמור, וכל נמי דלמינו להוירי מהדרינן שיעשו טהורה (וינא ט). וועל ע"ה.

רבינו חננאל (המשך)

את השני, ואיתא כ"י נתן דאמר כל חוקה לראשון זקול לשני, וכן השני תשלומין דראשון הוא, הילכך כשם שראשון לא עבדו דתנן הפסח שבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבין וזבות וכו', בשני נמי לא עבדו דטרהה דתורה הטמאין לפסח שני, דתניא אלו עושין את השלוחין והחובות והגדרות היולדות האנוסין והשוגגין ומצורעין והמזדעקים ובעולי נדות ומי שהיה טמא או בדרך רחוקה, א"כ למה נאמר טמא דאי בעי למיעבד לא שבקין ליה, א"כ למה נאמר ומי שהיה בדרך רחוקה מירבינן לובין ולבנות מאיש איש, דתניא יכול לא יהו נדחין את הרשעין ועושין את השני אלא טמא ומי שהיה בדרך רחוקה, ובין ומצורעין מניין, תיל איש איש, הלכך כל היכי דעבדי הטהורין בראשון עבדי טמאין בשני, אבל אי לא עבדי ראשון אלא בטומאה, לא עבדי השני שאר טמאין כגון זבין חבות וכיוצא בהן כלל, דטרהה מדרחיא אפילו שאר טמאין לשני, אבל טומאה לא מדרחיא שאר טמאין מן הראשון לשני, הלכך לא עבדו בשני כלל. ורב אדא בר אבהה אמר יש תשלומין לפסח הבא בטומאה. ומי שלא עשה הראשון יעשה השני, דטומאה נמי דחיא, מאי טעמא טמאי מתים למנו עושין השני לפי שלא יכלו לעשות הראשון, זבין ומצורעין נמי כיצא בהן לא יכלו לעשות הראשון ויעשו שני. וביולי עלמא טומאה דחוייה היא בציבור (ד"א) אפילו טומאה מדרחיא דכיון דטמאי מתים עבדו הראשון כטהורין חשיבי דטומאת מת הנה היא בציבור הלכך שאר הטמאין עושין השני. איתמר רבין זבין ומיעומן טמאי מתים. אמר רב טמאי מתים אין עושין הראשון דהא מיעוטא ניהו ומיעוטא נדחין לפסח שני, בשני נמי לא עבדו דקיימא לן כל היכא דלא עבדו צבור בראשון לא עבדו מיעוט בשני וכו' כתיב ויעשו בני ישראל היכא דאפסר, היכא דלא איפסר חשבין להו כאלו כולן זבין.